

BRIGITA KAIRIENĖ

Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
Mykolas Romeris University, Lithuania

KŪDIKIŲ KRIKŠTAS GERIAUSIŲ VAIKO INTERESŲ POŽIŪRIU

Infant Baptism in the Best Interests of the Child

SUMMARY

The article deals with infant Baptism from the perspective of the implementation of children's rights. The UN Convention on the Rights of the Child has given children the status of rights holder and active participant, which means that parents' decisions must be in the best interests of the child, which must be determined by giving the child the opportunity to express his or her views on the matter. Most often, infants or young children are baptised who are not yet in a position to express their own opinion, and their baptism is therefore based solely on the will of the parents. This article seeks to answer the question of when a parent's decision to baptize an infant is in the best interests of the child.

SANTRAUKA

Straipsnyje nagrinėjamas kūdikių Krikštas vaiko teisių įgyvendinimo aspektu. JT vaiko teisių konvencija suteikė vaikams teisių turėtojo ir aktyvaus dalyvio statusą, o tai reiškia, kad tėvų sprendimai turi atitikti geriausius vaiko interesus, kuriuos nustatant, būtina sudaryti vaikui galimybę išsakyti savo nuomonę nagrinėjamu klausimu. Dažniausiai būna krikštijami kūdikiai arba maži vaikai, kurie dar negali išsakyti savo nuomonės, todėl jų krikštijimas paremtas tik tėvų valia. Straipsnyje siekiama atsakyti į klausimą, kada tėvų sprendimas pakrikštyti kūdikį atitinka geriausius jo interesus.

ĮVADAS

1989 m. JT vaiko teisių konvencija versmas vaiko teisių įgyvendinimo ir [toliau – konvencija] galima laikyti svarbiausiu projektu, dėl kurio įvyko perapsaugos srityje keičiant požiūrį į vaiką kaip į lygiavertį šeimos ir visuomenės

RAKTAŽODŽIAI: krikštas, kūdikis, tėvų teisės ir pareigos, vaiko teisė į religiją, vaiko nuomonė.

KEY WORDS: baptism, infant, parental rights and obligations, child's right to religion, child's opinion.

narij pripažīstant jo orumā, nelygstamā vertē ir ītvirtinant vaiko teisiu turētojo statusā. Nors uż vaiko teisiu īgyvendinamā visu pirma atsakingi tėvai, vaiko, kaip savarankiško teisēs subjekto, ītraukimas ī su juo susijusiu sprendimu priēmimā tapo privalomas.

Viena iš vaiko teisiu, dēl savo universalā taikymo privalomumo tapusi principu, teigia, kad priimant bet koki sprendimā, susijusī su vaiku, būtina atsiżvelgti ī geriausius vaiko interesus. Vaiko interesu turinys konvencijoje nēra apibrēzts, kadangi interesai yra individualu, todēl turi būti nustatomi ir īgyvendinami kiekvienu atveju konkrečiai. Interesai apima ne tik vaiko gyvenimui ir vystymuisi būtinas sąlygas tam tikru momentu, bet ir jo raidos bei saviraiškos galimybes ateityje. Vaiko interesu nustatymas siejamas su holistiniu požiūriu ī vaikā, todēl apibūdina ir fizines, ir socialines, ir dvasines, ir dorines augimo ir vystymosi sąlygas. Interesu turinys apima objektyviasias ir subjektyviasias prielaidas. Objektyviosios prielaidos sudaro bendruosius vaiko augimui ir raidai būtinus poreikius ir sąlygas – tai sveikata, saugumas, socialinė aplinka, galimybē mokyti, ilsētis, žaisti, tačiau jų īgyvendinimas yra individualizuotas, nes priklauso nuo asmens ypatumu. Subjektyviosios prielaidos leidžia nustatyti kiekvienam asmeniui būdingus, jī dominančius, jam svarbius, reikšmingus dalykus, o jų nustatymas įmanomas tik aktyviai dalyvaujant pačiam asmeniui – vaikui. Konvencijoje nēra numatytas amžius, nuo kada vaikas turētū būti išklaustyas priimant su juo susijusī sprendimā. Vaiko sąmoningėjimas vyksta pamažu ir

individualiai, todēl negalima nubrēžti aiškios amžiaus ribos vaiko nuomonei išsakyti ir / ar laisvai pasirinkti. Tačiau ar priimant sprendimā bus atsiżvelgta ī vaiko nuomonę, priklauso nuo to, ar vaiko išsakyta nuomonē svarstomu klausimu neprieštarausja jo paties interesams.

Dvasinė raida – vienas vaiko poreikiu, kuriam patenkinti gali būti pasitelkama religija. Konvencijos 14 straipsnyje numatyta pagarba vaiko teisei ī minties, sąžinės ir religijos laisvę, taip pat pagarba tėvu teisei ir pareigai vadovauti vaikui īgyvendinant jo teisę taip, kad jī atitiktū besivystančius vaiko gebėjimus. Pirmoje straipsnio dalyje pabrēžiama vaiko laisvę apsispręsti dēl religijos, t. y. jo pasirinkimas, ar išpažinti religijā ir jei taip – tai kokiā. Tačiau tik pasiekęs dvasinę brandā vaikas gali priimti sąmoningā sprendimā šiuo klausimu, todēl iki tol tėvams, atsakingiems uż vaiko teisiu īgyvendinimā, numatyta teisē ir pareiga vadovauti vaikui īgyvendinant šią teisę.

Viena iš religijos įprasminimā ir įsitraukimo ī religijos bendruomenę liudijančių apeigū – krikštās. Krikščioniškojo tikėjimo pradžia siejama su Krikštu: „Ir visi, kurie esate pakrikštyti Kristuje, apsisivilkote Kristumi“ (Gal 3, 27) – sakoma pakrikštytiesiems. Krikščionis – pakrikštytas ir per Krikštā Kristui priklausantis žmogus, gyvenantis gyvenimā su Dievu. Krikšto sakramento suteikimas nedeterminuotas pagal amžių, tačiau dažniausiai siekiama pakrikštyti kuo mažesnius vaikus, paprastai kūdikius iki vieneriu metų amžiaus. Kūdikiu krikštās kilo iš senesnės suaugusiuju krikšto apeigos dēl didelio kūdikiu mirtingumo ir baimēs, kad kiekvienam naujagimiui gresia mir-

tis. Krikštas žadėjo amžiną gyvenimą tiems, kurie galbūt ilgai neišgyvens žemiškojo gyvenimo (Turner 2019). Kadangi kūdikiai dar negali išreikšti savo valios dėl jų krikštijimo, sprendimą priima

jų tėvai, kurie turi pareigą vadovautis geriausiaisiais vaiko interesais. Taigi siekiama išsiaiškinti – kokiais atvejais tėvų sprendimas pakrikštyti kūdikį atitinka geriausius jo interesus.

VAIKO TEISĖ Į RELIGIJĄ LAISVU PASIRINKIMU

Atsižvelgiant į tai, kad vaikui augant ir savarankiškėjant jo aktyvumas įgyvendinant savo teises turėtų didėti, o tėvų – mažėti, galima manyti, kad kalbant apie religijos išpažinimą vaikui gimus, tėvai natūraliai pažindina vaiką su savo praktikuojama religija (jei tokia yra), o ilgainiui vaikas turėtų apsispręsti dėl jos priėmimo arba ne. Be abejonės, vaiko apsisprendimui dėl religijos puoselėjimo esminį vaidmenį turi tėvai ir kiti su religijos praktika susiję asmenys – mokytojai, dvasininkai, religinės bendruomenės nariai ir pan., t. y. autoritetai, kurių pavyzdžio poveikumas galėtų lemti vaiko pasirinkimą.

Skirtingai nuo pirminių ir būtinausių žmogaus egzistencijai fiziologinių poreikių, kuriuos tėvai privalo tenkinti nuo pat vaiko gimimo, dvasiniai poreikiai atsiranda vėliau ir jų patenkinimo būdas ir priemonės gali būti įvairūs, nebūtinai religiniai, todėl jų pasirinkimas priklauso pačiam asmeniui ir negali būti kitų parenkami ir primetami. Religija yra privatus reikalas, todėl vaiko teisės į religiją įgyvendinimas neįmanomas be vaiko sąmoningumo ir sutikimo. Vaiką galima priversti nueiti į bažnyčią ir atlikti apeigų veiksmus, tačiau negalima priversti tikėti ir išpažinti religijos mokymą. Vaiko teisės į religiją įgyvendinimo požiūriu vaikas turėtų būti gerbiamas kaip dialo-

go partneris, netgi jei jam vis dar reikia mūsų pagalbos ir paramos visais atžvilgiais (Schweitzer 2005). Konvencija, paremta į vaiką orientuota koncepcija, mato vaiką kaip aktyvų santykio dalyvį, galintį pasirinkti dvasinių poreikių patenkinimo būdą ar kurti savitą ryšį su religija ir nebūtinai toki patį, kaip jo tėvų. Būtina suvokti, kad tyrinėjame žmones, turinčius nuomonę, interesus ir savitą reiškinio interpretaciją, o ne idėjas ir koncepcijas (Henderick 2008), kurios besąlygiškai turėtų būti priimanamos. Todėl pirmiausia tėvams būtina surasti pusiausvyrą tarp pagarbos vaiko privatumui, kuriai ir priklauso religija, ir jų atsakomybės už vaiką.

Daugelis tėvų, būdami tinkamu pavyzdžiu savo vaikams, tėvystę sieja su dideliais lūkesčiais jų atžvilgiu, tikėdamiesi, kad vaikai perims jų gyvenimo būdą, tradicijas, papročius, paveldės jų gebėjimus, o tikintys tėvai tikisi, kad jų vaikai pasirinks tą pačią religiją ir tos religijos mokymu įprasmins savo gyvenimą. Tačiau tam tikra religija grindžiamo tikėjimo perdavimas neįmanomas be priimančiojo – vaiko akceptavimo. Religijos pasirinkimas yra pernelyg asmenišką, kad galėtų būti kažkieno, net ir tėvų, nulėmtas. Vaiko teisės į religiją įgyvendinimas įmanomas tik tada, kai vaikas traktuojamas kaip lygiavertis santykio daly-

vis pripažįstant ir gerbiant jo orumą. Todėl religijos pasirinkimas, o ne perėmimas, yra be išimties autonomiškas laisvo apsisprendimo veiksmas, kuris turi būti lydymas brandaus sąmoningumo.

Jauni žmonės savo religinius įsitikinimus laiko savo teise ir atsakomybe, kurią lemia religijos pasirinkimas atskirai nuo jų tėvų religijos (Arnett, Jensen 2002). Vaiko teisė į religiją turi būti suprantama kaip asmeninio poreikio patenkinimas tik jam priimtiniu būdu, todėl įgyvendinamas tik paties vaiko pasirinkimu, o ne tėvų teisė per vaiko religinį švietimą patenkinti savo su religijos praktikavimu susijusius poreikius, ar mokyklos teisė primesti religijos mokymą siekiant įgyvendinti švietimo programą, ar religinės bendruomenės teisė į bendruomenės narį, kuriuo jis tampa po krikšto, siekiant auginti bendruomenę.

Religinis ugdymas(-is) apima dvasinę ir religinę dimensijas, kurias per ugdymą realizuoja visų pirma šeima ir bendruomenė. Ugdymas(-is) integruoja ir auklėjimą, ir švietimą. Šeima ir religija istoriškai perduodavo vertybes iš kartos į kartą (Bengtson et al. 2013). Dvasinis ugdymas siejamas su vertybėmis, o jų negalima nei primesti, nei priversti jėga jas interiorizuoti (Aramavičiūtė 2005). Tik suaugusiųjų laikysena, pavyzdys, sukurtas santykis su vaiku turi reikšmę jo vertybinių nuostatų ir atitinkamai – elgesio formavimuisi (Wissink et al. 2014). Vertybių ugdymosi procesui svarbi pateikimo forma – ne reikalaujančia pareigų kalba, bet kreipimusi į vaiką kaip laisvą ir laisvę suvokiančią asmenybę, kad jis galėtų pasirinkti – vertybę priimti arba nepriimti (Kanišauskas 2014).

Taigi vaiko teisė į religiją susijusi su jo teise į ugdymą(-si), mokymą(-si), švietimą. Tik šiuo atveju išskyla klausimas dėl švietimo turinio privalomumo – kokį ugdymo turinį gali vaikas rinktis. Tai priklauso nuo turinio pobūdžio. Viena, ugdymo turinys nulemtas asmens poreikio gyventi visuomenėje tam tikru jos raidos periodu, todėl tam tikras turinys yra būtinas. Kas kita – religija, kuri nors ir gali tapti dvasinių poreikių patenkinimo ir ugdymo(-si) priemone, bet nebūtinai. Konvencijoje apibrėžiant vaiko teisę mokytis neminimas dvasingumas ar religija kaip šios teisės įgyvendinimo dalis, taigi vaikas neturi teisinių pretenzijų į religinį ugdymą (Schweitzer 2005), o tik prielaida, kuri gali būti arba ne. Žmogus laisvas rinktis gyvenimą be religijos, todėl išskyla vaiko teisės į religiją be jo sutikimo įgyvendinimo klausimas, kuris krikščionių pradedamas Krikštu paprastai dar iki vaiko dvasinio ugdymosi poreikio atsiradimo.

Suaugusiųjų krikštas yra sąmoningas paties krikštijamo laisvo apsisprendimo atsiversti ir priimti tikėjimą kaip Dievo dovaną per Krikštą veiksmas kaip įvadas į tikėjimą ir krikščioniškąjį gyvenimą. Suaugusiojo arba dvasinę brandą pasiekusio vaiko krikštas vyksta paties krikštijamo sutikimu, sąmoningu ir subrandintu veiksniu – troškimu priimti Dievo dovaną ir ketinimu gyventi pagal Evangeliją. Suaugęs krikštijamasis aktyviai dalyvauja krikšto apeigose ir apgalvotai priima sakramentą pasiryžęs savo gyvenimą susieti su Kristumi. Kūdikių krikštijimas vyksta be jų sutikimo ir valios. Tokiu atveju vaikas priima Krikštą dar nepriėmęs tikėjimo – Krikšto metu už jį

tai padaro tėvai. Kūdikiams krikštijami tėvų ar vieno jų sprendimu, nelaukiant, kol jis pats gebės išreikšti savo valią, paremtą aiškiu Krikšto sakramento supratimu.

Krikštas – ne tik apeiga, tai išpareigojimas. Krikštu pradedamas tikėjimas, kuris turi būti ugdomas: „Taigi jūs, Dievo išrinktieji, šventieji ir numylėtiniai, apsivilkite nuoširdžiu gailestingumu, gerumu, nuolankumu, romumu ir kantrumu. Būkite vieni kitiems pakantūs ir atleiskite vieni kitiems, jei vienas prieš kitą turite skundą. Kaip Viešpats jums atleido, taip ir jūs atleiskite. Viršum viso šito tebūna meilė, kuri yra tobulumo raištis“ (Kol 3, 12–14). Vaiko vardu išreikšę norą būti pakrikštytam tėvai išpareigoja jį auklėti krikščioniškai. Taigi tik tikėjimas krikšto būtinumu, prasme ir tęstinis išpareigojimas yra tėvų veikimas vaiko interesais, nes krikšto veiksmu suteikiama katalikiškojo gyvenimo prasmė, vertė ir prielaidos tokiam vaiko gyvenimui atsirasti, kurios ir apibrėžiamos konvencijoje kaip tėvų teisė ir pareiga

vadovauti vaikui įgyvendinant teisę į religiją. Už krikšto metu gautos malonės puoselėjimą atsakingi ne tik vaiko tėvai, bet ir krikšto tėvai, todėl jie turi būti tikintys ir galintys skatinti, palaikyti, ugdyti krikštijamo tikėjimo išpažinimą.

Vaikui augant, tolesni tėvų veiksmai, susiję su vaiko krikšto tęstinumu per jo religinę praktiką, kaip atliepiantys geriausias vaiko interesus, turėtų įprasminėti vaiko kaip aktyvaus santykio dalyvio vaidmenį ir visavertiškumą priimant sprendimus dėl tikėjimo. Tėvams būtina siekti pusiausvyros tarp savo religinių įsitikimų ir didėjančio vaiko savarankiškumo bei sąmoningumo suteikiant jam religinę autonomiją, gerbiant vaiko pasirinkimą ir religinį apsisprendimą sykiu pripažįstant jo, kaip žmogaus, unikalumą ir nelygstamą vertingumą. Religinė tapatybė yra ne šeimos palikimo ar tradicijų tęstinumo, o asmeninio pasirinkimo dalykas, kadangi susijęs ne tik su apsisprendimo teise, bet ir asmeniniu išpareigojimu gyventi krikščionišką gyvenimą.

KRIKŠTIJIMO INTENCIJA

Krikšto reikšmė kyla iš Jėzaus Kristaus mokymo, kuris Nikodemui aiškino: „jei kas neatgims iš aukštybės, negalės regėti Dievo karalystės. <...> kas negims iš vandens ir Dvasios, neįeis į Dievo karalystę“ (Jn 3, 3) ir nurodė vadovautis Jėzaus Didžiuoju pavedimu: „Tad eikite, ir padarykite mano mokiniais visų tautų žmones krikštydami juos vardan Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios“ (Mt 28, 19). Tėvų santykis su religija determinuotas rūpesčio dėl vaiko dabarties ir ateities. Dabartis įprasmina

poreikį apsaugoti vaiką ir suteikti jam viską, kas yra geriausia, pradžioje iš kūdikio pozicijų sukuriant pasyvų santykį su Dievu ir tikintis, kad ateityje vaikas priims tėvų puoselėjamą religiją ir sukurs aktyvų santykį su Dievu.

Krikšto asmeninis tikslas – gauti malonių. „Šventasis Krikštas yra viso krikščioniškojo gyvenimo pamatas, prieangis į gyvenimą Dvasioje (vitae spiritualis ianua), vartai į kitus sakramentus. Krikštu mes esame išlaisvinami iš nuodėmės ir atgimstame kaip Dievo vaikai; tapę

Kristaus nariais, įsijungiami į Bažnyčią kaip jos pasiuntinybės dalyviai“ (*Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1213*). Krikštas laikomas durimis į išganymą. Sprendimas pakrikštyti vaiką kyla iš tėvų tikėjimo, kuriame Krikštas yra krikščioniškojo gyvenimo pamatas. Poreikis krikštyti vaiką kyla iš tėvų tikėjimo krikšto apeigų svarba ir prasme, kad Krikštu atleidžiamos visos nuodėmės – ir gimtoji, ir visos asmeninės, taip pat baismės už nuodėmes (pgl. DS 1316). Šv. Petras skelbė: „Atsiverskite, ir kiekvienas tepasikrikštija vardan Jėzaus Kristaus, kad būtų atleistos jums nuodėmės, tada gausite Šventosios Dvasios dovaną“ (Apd 2, 38). Nebelieka nieko, kas atgimdytiesiems sutrukdytų įeiti į Dievo karalystę, – nei Adomo nuodėmė, nei asmeninė nuodėmė, nei nuodėmės pasekmės, kurių skaudžiausia yra atskyrimas nuo Dievo (pgl. *Katalikų Bažnyčios Katekizmas, 1263*). Krikščionys tėvai Krikštą supranta kaip būtinybę ir savo pareigą vaikui, nes tik per Krikštą vaikas gauna malonę tapti Dievo vaiku: „Leiskite mažutėliams ateiti pas mane ir netrukdykite“ (Mk 10, 14), per Krikštą vaikas gauna Šventosios Dvasios dovaną (Apd 2, 38), galimybę pasiekti išganymą (pgl. Jn 3, 5).

Krikšto socialinė paskirtis – tapti religinės bendruomenės nariu. Krikščionybė yra socialinė religija (Wesley 2010), nes tai naujas bendruomeninis gyvenimo būdas ir negali būti teisingo santykio su Dievu, jei mes nesame teisingame santykiyje ir vieni su kitais, tiek su savo artimaisiais, tiek su priešais (Long 2018). Kaip teigia Long, teisingų santykių tikslas – prisidėti prie misijos, kelionės į Naująjį miestą, o tai reiškia pereiti nuo

pradinio perėjimo per Krikšto vandenį prie nuolatinės atgailos praktikos. Toks judėjimas skirtas sutaikinimui įgyvendinti, kurio tikimės bendraudami su Dievu ir kitais. Per Krikštą mes dalijamės Trejybės meile gyvenime, todėl mūsų krikščioniškasis gyvenimas yra ne privatus reikalas, mes *de facto* esame bendruomenė ne tik su Dievu, bet ir su visais kitais tikinčiaisiais (Burns 2018).

Krikštas yra ne tik bažnyčios sakramentas, bet ir socialinis veiksmas, žymintis asmens perėjimą iš pasauliečio į visateisį tikėjimo bendruomenės narį. Ši ceremonija konstruoja kaimynystės, bendruomenės ir giminytės ryšius, kartu turi religinę reikšmę vaikui, šeimai ir parapijai (Cressy 1999). Vaikas Krikštu įgyja naują socialinį statusą, rodantį jo religinį tapatumą ir priklausymą religinei bendruomenei. Krikštu bendruomenė įpareigojama įvesdinti naują narį į dvasinį kelią, kuris neapsiriboja tik savo santykio su Dievu kūrimu, santykio su kitais kūrimu ir puoselėjimu krikščionių bendruomenėje, bet įsipareigojimu ir savo žodžiais bei veiksmais liudyti Dievo galybę savo gyvenime.

Pats Krikšto aktas turi būti prasmingas turint tikslą pakeisti asmens gyvenimą. Krikštas turi reikšmę tik tada, kai puoselėjamas ir ugdomas, priešingu atveju tai yra tik ritualinės išraiškos poreikio patenkinimas, apeiga, sutelkta tik į jos atlikimo formą, bet ne į turinį ir tikslą – tikėjimo pradžią, kuriam reikia tolesnio nuolatinio dvasinio tobulėjimo įprasminant krikščionišką tikėjimą ir gyvenimą.

Siekiant nustatyti, ar Krikštas atitinka geriausius vaiko interesus, kai vaikas dar negali išreikšti savo valios, pakanka tėvų

paklausti: *kokiais ketinimais vadovaudamiesi krikštija vaiką?* Atsakymas parodytų, koks Krikšto intencijos turinys, kokią prasmę tėvams suteikia vaiko Krikštas. Tikinčių tėvų siekis pakrikštyti vaiką gali turėti įvairias prasmes. Visų pirma prigimtinį poreikį saugoti ir globoti vaiką ir suteikti jam svarbiausius ir būtiniausius dalykus. Bažnytinė katechezė akcentuoja krikšto būtinumą, nes Krikštas yra viso krikščioniškojo gyvenimo pamatas (*Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1213*) ir būtina sąlyga amžinajam išganymui: „Kas negims iš vandens ir Dvasios, neįeis į Dievo Karalystę. Kas gimė iš kūno, yra kūnas, o kas gimė iš Dvasios, yra dvasia“ (Jn 3, 5–6). Taigi Krikšto pakanka, kad vaikas būtų išgelbėtas. Suprasdami sakramentinę Krikšto apeigų prasmę kaip išganymo proceso vyksmą ir amžinojo gyvenimo dovana, tėvai vykdo ir tėvišką, ir krikščionišką pareigą. Antra, tikintys tėvai savo kūdikius krikštija šitaip liudydami savo tikėjimą: „Leisk Krikšto malonei šventumo kelyje duoti vaisių. Viską atverk Dievui ir vis iš naujo rinkis Dievą. Neprarask drąsos, nes turi Šventosios Dvasios jėgos, kad tai būtų įmanoma. Juk šventumas tavo gyvenime iš esmės yra Šventosios Dvasios vaisius“ (plg. Gal 5, 22–23). Trečia, tėvai trokšta dalytis gyvenimu su savo vaiku ne tik šiame gyvenime, bet ir kitame pasaulyje. Kaip sako šv. Paulius Laiške romiečiams: „Argi nežinote, jog mes visi, pakrikštytieji Kristuje Jėzuje, esame pakrikštyti jo mirtyje? Taigi krikštu mes esame kartu su juo palaidoti mirtyje, kad kaip Jėzus buvo prikeltas iš numirusių Tėvo šlovinga galia, taip ir mes pradėtume gyventi atnaujintą

gyvenimą“ (Rom 6, 3–4). Ketvirta, tikintys tėvai trokšta, kad jų vaikai rastų prasmę ir tikslą tose pačiose religinėse dogmose, kurias jie išpažįsta. Tikėdami, kad vaikas, Krikštu įvesdinamas į religiją, bus linkęs išsaugoti tėvų inicijuotą religinę tapatybę ir tęsti tėvų veiksmais pradėtą savo religinį įpareigojimą ir išipareigoti tęsti tėvų religiją. Kol vaikas mažas, artimieji yra vieninteliai religinių tradicijų ir įsitikinimų skleidėjai ir periteikėjai. Kokia bus vaiko religinė patirtis – ar paaugęs vaikas galės laisvai rinktis savo tikėjimą, ar jį keisti, priklausys nuo tėvų ir vaikų santykio – ar jis bus lygiavertis, orientuotas į vaiką, grindžiamas pagarba vaiko žmogiškam orumui. Taigi vaiko krikštijimas atitinka geriausias jo interesus, jei Krikštas turi religinę reikšmę, įprasminančią tėvų tikėjimą ir siekį Krikšto sakramentu apsaugoti vaiką ir perduoti jį Dievo malonei prisimant išipareigojimą įvesdinti jį į religijos išpažinimą.

Tačiau tėvai gali turėti daugiau simbolinių nei sakramentinių Krikšto supratimą, siekia tik išlaikyti šeimos tradicijas. Šiuo atveju, kai vaikas krikštijamas dėl šventinio ritualo tradicijos, apeigų, nes taip įprasta, taip tėvai ir protėviai darė, ar dar blogiau – dėl patiriamo artimųjų spaudimo, nes taip reikia, Krikštas tampa tik veiksmy seka, įvilktą į šventės formatą. Atliekant Krikšto apeigas, susidaro sakralumo išpūdis, tačiau jei jo reikšmė netikima, siekis neįprasmingas turiniu, Krikštas būna atskirtas nuo tikėjimo matmens neturint intencijos jį plėtoti, apeiga konvertuojama į tuščią simbolį ir tampa tik pramoginiu papročiu. Jei Krikšto tikslas yra šventė, o šven-

timas sutelktas į ritualą, kad būtų galima paminėti vieną iš gyvenimo įvykių ir formaliai pažymėti atliktą veiksmą, tai toks Krikštas atitinka tėvų, galbūt artimųjų, bet ne vaiko interesus. Tokiu atveju tenka pripažinti, kad Krikšto ritualas,

būdamas formalus, netenka savo prasmės, nes tėvų pasirinkimas kyla iš pasaulietinių tėvų paskatų neturint sakramento intencijos ir igauna tik ritualinį pavidalą pasaulietiniam žmogui išlaikant apeigų tradiciją.

IŠVADOS

Vaikas yra tėvų globos ir rūpesčio dėl jo dabarties ir ateities atspindys, todėl tėvų veiksmai turėtų atitikti geriausius vaiko interesus. Ar vaiko krikštijimas tokius atitinka, priklauso nuo tėvų intencijos. Jei tėvų intencija kyla iš jų pačių tikėjimo, įprasminto Krikšto sakramento turiniu ir siekiu per Krikštą

vaiką apsaugoti ir perduoti Dievo malonei sykiu prisiimant išpareigojimą įvesdinti jį į religijos išpažinimą, vaiko krikštijimas atitinka geriausius jo interesus. Krikštui suteikiant tik apeigos prasmę, atsietai nuo tikėjimo dimensijos, jis virsta pramoga, kurioje nėra vaiko interesų.

Literatūra

- Aramavičiūtė Vanda. 2005. *Auklėjimas ir dovaninė asmenybės branda*. Vilnius: Gimtasis žodis.
- Arnett Jeffrey Jensen, Jensen Lene Arnett. 2002. A congregation of one: Individualized religious beliefs among emerging adults. *Journal of Adolescent Research* 17: 451–467.
- Bengtson Vern L., Putney Norella M., Harris Susan. 2013. *Families and faith: How religion is passed down across generations*. New York, NY: Oxford University Press.
- Burns Dorothy. 2018. The Six Tasks of Catechesis. *Fully Alive*: 10–12.
- Cressy David. 1999. *Birth, Marriage, And Death: Ritual, Religion, and the Life-Cycle in Tudor and Stuart England*. Oxford: Oxford University Press.
- Hendrick Harry. 2008. The Child as a Social Actor in Historical Sources: Problems of Identification and Interpretation, James A., Christensen P. (eds.), *Research with Children: Perspectives and Practices*: 40–65. New York: Routledge.
- Kanišauskas Saulius. 2014. *Aksiologijos įvadas*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
- Katalikų Bažnyčios katekizmas*. 2015. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai.
- Long D. Stephen. 2018. Being Good Pharisees: The Joy of Inauthentic Community. *Christian Higher Education* 17(5): 290–295.
- Schweitzer Friedrich. 2005. Children's right to religion and spirituality: legal, educational and practical perspectives. *British Journal of Religious Education* 27 (2): 103–113.
- Šventasis raštas*. 1990–1992. Vilnius: Vaga.
- Turner Paul. 2019. Considering the Baptism of Edgardo Mortara in the Context of Catholic Teachings and Rituals Then and Now. *Studies in Christian-Jewish Relations* 14(1): 1–9.
- Wesley John. 2010. *The sermon on the mount*. Plainfield, NJ: Bridge-Logos Publishers.
- Wissink Inge B., Deković Maja., Stams Geert-Jan, Asscher Jessica J., Rutten Esther, Zijlstra Bonne H. 2014. Moral Orientation and Relationships in School and Adolescent Pro- and Antisocial Behaviors: A Multilevel Study. *Journal Of School Nursing* 30(3): 216–225.